

Stefan Edman är biolog, föreläsare och författare till cirka 40 böcker om natur och miljö, bland annat *Västkust, Solvarv, Jorden har feber* och *Matsmart*. Stefan fick 2009 kungamedalj för sina insatser och har nyligen kommit ut med tre "havsböcker": *Kosterhavet – under ytan* på Sveriges första nationalpark under ytan, *Havsblänk* och *Planeten Havet*.

Före blå premiären – fem gröna löften!

Snart stundar en av årets verkliga högtidsstunder – sjösättningen. Numera är den extra trevlig eftersom så många båtmänniskor tänker seriöst och initierat på havets hälsa och myllret av organismer som lever där. "Man vill ju inte skita ner skärgår'n med toavatten, avgaser och båtbottnfärger", som en skepparveteran sa till mig härom dagen.

Här är en handfull självklara och ekonomiskt fullt realistiska vardagstips på vad man kan göra för att minska sin miljöpåverkan.

1. 4-taktare!

I gamla 2-taktare slinker 20–30 procent av bensinen helt oförbränd genom motorn, rakt ner i havet. Bränsleresterna är giftiga. Byt därför till en tystare, renare 4-taktsmotor (eller en godkänd 2-taktare) – och gör världens goda gärning mot

naturen och din egen hälsa.

2. Alkylatbensin!

Ett renare bränsle nästan helt fritt från skadliga kolväten som bensen och aromater. Med alkylat i din gamla 2-taktare minskar du de giftiga utsläppen med 80–90 procent. Det ger ett bättre liv för fiskyngel, alger och andra organismer där du far fram, särskilt i grunda vikar. Passa också på att byta den giftalstrande 2-taktsoljan mot en biologiskt nedbrytbar variant, med kvalitetsnormen TC-W3.

3. Trimma motorn!

En åtgärd som är lönsam för både miljön och plånboken:

Justera tändstift och brytar-spetsar.

Byt ut växelhusoljan från i fjol.

Kolla så att bränslefilter, fördelardosa och tändkablar är rena och hela.

Kolla att propellern är i gott skick och har rätt "riggningsvinkel" mot akterspegeln.

4. Miljövänlig bottenbehandling!

Ännu finns det inga riktigt bra alternativ till de effektiva färger som stoppar påväxt men tyvärr samtidigt läcker ut tvivelaktiga ämnen som skadar det marina livet.

Ett sätt att slippa den besvärliga diskussionen om vilka kemikalier som är mer eller mindre miljövänliga är förstås att låta skrubba botten tre, fyra gånger årligen. Ett annat trick är att förse botten med en yta som gör att påväxtorganismerna inte förmar fästa vid den. Man kan också välja produkter med mikroorganismer som bryter ned en del av färgens organiska ämnen och därmed förbrukar syrgas i vattnet strax invid båtbottnen.

När larverna närmar sig skrovet för att settla känner de kvävningssymtom – och flyr fältet.

5. El från sol och vind!

Solceller omvandlar ljusets energi till el. Idag finns det som bekant trampbara båtpaneler med sammankopplade solceller, lätta att montera till exempel på däck. De försörjer lampor och lanternor med gratis ström och har en livslängd på 25–30 år. Det finns också vindgeneratorer som tyst och effektivt fångar upp energin i bris, kuling och storm och genererar el för olika ändamål ombord.

Lova att ge havet, dig själv och – dina barnbarn – en present inför årets sjösättning. Det gör båtsommaren ännu skönare.

Stefan Edman

Öppet hus på Yamaha Center!

Se och känn på årets alla nyheter. Gör årets bästa fynd.

7 Maj

i Östersund, Skellefteå, Luleå och Kiruna.

Buster L + Yamaha F50

Inkl. Abus Lås, kätting och motorlås **179.900:-** (ord. pris 195.900:-)

YAMAHA CENTER

Allt för din aktiva fritid

Helsingborg 042-15 55 55
Göteborg 031-700 17 00
Karlstad 054-777 58 00
Hälsinge 08-556 523 00
Sundsvall 060-64 15 80
Östersund 063-51 01 47
Örnsköldsvik 0660-182 00
Skellefteå 0910-71 44 20
Luleå 0920-18585
Kiruna 0980-630 05